

TRETIE ČÍSLO TOHTO ROKU

A máme tu september, deťom sa začína nový školský rok a my dúfame že príde aspoň „babie leto“, keď to ozajstné leto akosi tento rok nedorazilo. Do tohto čísla sme si pre Vás pripravili pravidelné rubriky o histórii obce či porovnanie Hnilčík – včera a dnes. Dočítate sa ale aj o dianí v obci, prostredníctvom uznesení obecného zastupiteľstva, o zabezpečení starého banského diela na Roztokách, i o kermeši na Hnilčíku. Svoje okienko majú stále i priaznivci futbalu. Zvlášť ma teší ma, že sa mi dostali do rúk krásne básne od Františka Hadri-Drevenického a Cecilie Fabyniovej, ktoré Vám môžem sprostredkovať. Najbližšie číslo vyjde až v decembri a uzávierka bude 5. decembra, svoje komentáre, príspevky či pripomienky môžete posilať na adresu: hnilcik.spravodaj@gmail.com. Budeme veľmi radi ak nám prispejete svojimi postrehmi.

Prajem príjemné čítanie

František Murgáč

Nové výhľady po výrube lesa cestou na Bindt

OZNÁMENIE
o rozsahu výkonu starostu
pre voľby do orgánov samosprávy obcí
15. novembra 2014

Obecné zastupiteľstvo v Hnilčíku

podľa § 11 ods. 4 písm. i) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov uznesením č. 38-18/7-2014 zo dňa 18. 7. 2014 určilo **výkon funkcie starostu obce Hnilčík** pre nové volebné obdobie r. 2014 - 2018 **v rozsahu 0,6 úväzku**

Vážení spoluobčania!

Nebolo to tak dávno, keď starostovi a poslancom obecného zastupiteľstva dali občania tejto obce dôveru a už je tu koniec – záver našej spoločnej práce, výhier, ale aj drobných neúspechov. Je tu čas na bilancovanie za celé volebné obdobie v ktorom sme urobili veľa pre našu obec – pripomeniem aspoň tie hlavné, ktoré sa už realizovali a investorom bola obec – výstavba bytovky, rekonštrukcia miestnych komunikácií Roztoky I. a Roztoky II., výstavba miestnej komunikácie Miestny hon spolu v hodnote takmer 1 milión eur (30 miliónov Sk), ale aj ďalšie, ktoré sa začínú v týchto dňoch – Regenerácia centra obce a rekonštrukcia ČOV pre MŠ a bytovku, spolu v hodnote 430 tisíc € (takmer 13 miliónov Sk). Do 20 septembra 2014 sa rozhodne o pridelení alebo nepridelení finančných prostriedkov na vonkajšiu opravu Obecného úradu a Kultúrneho domu – výmena strešnej krytiny, okien, dverí, zateplenia a fasády v hodnote 200 tisíc € (6 miliónov Sk).

Je potrebné spomenúť aj realizáciu investičných akcií Vsl. energetiky – výstavba VN prípojky, kioskovej trafostanice a NN rozvodov v okolí obecného úradu a výmenu trafostaníc na Bindt, pri Zajacovi, Zimnej doline a výstavbu stĺpovej trafostanice pri Pacigovi. V týchto dňoch realizujú rekonštrukciu NN linky (káblové vedenie) a výstavbu trafostanice v oblasti Cechy a Štolvek.

Košický samosprávny kraj začal rekonštrukciu cesty III. triedy na Bindt. Jedná sa o položení asfaltového koberca o hrane 10 cm v dĺžke cca 2 km, opravu výstavbu nových priepustov a priekop, zvodidiel a krajníc.

Bez pomoci a podpory poslancov obecného zastupiteľstva by nebolo možné realizovať zámery obce. Chcel by som preto v mene Vašom aj v mene svojom sa im poďakovať za ich prácu v prospech obce a nech naša dedinka zostane ich i naďalej, bez ohľadu či už sa rozhodnú ukončiť alebo pokračovať v tejto práci aj v ďalšom volebnom období.

Čo sa týka mňa rozhodol som sa naposledy kandidovať na funkciu starostu obce aj v nasledujúcom volebnom období.

Vladimír Fabian, starosta obce

Uznesenia zo IV. zasadnutia Obecného zastupiteľstva konaného dňa 18. 7. 2014

Uznesenie č. 34-18/7-2014

Berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z III.. zasadnutia OZ konaného dňa 16.05.2014

Uznesenie č. 35-18/7-2014

Schvaľuje zvýšenie poplatku pre rodičov detí v MŠ z 10 na 12 Eur mesačne z dôvodu zvýšených nákladov na zabezpečenie chodu MŠ po kontrole RÚVZ a ukladá vykonať úpravu VZN.

Uznesenie č. 36-18/7-2014

Schvaľuje zapojenie obce do programu Rozvoja vidieka na nové programovacie obdobie 2014 – 2020 a ukladá postupne pripravovať projekty

Uznesenie č. 37-18/7-2014

Určuje podľa zákona 346/1990 Zb. o voľbách do samosprávy obcí počet poslancov Obecného zastupiteľstva 5 na celé volebné obdobie 2014 až 2018 .

Uznesenie č. 38-18/7-2014

Určuje podľa zákona 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov rozsah výkonu funkcie starostu na 0,6 úväzku na celé volebné obdobie 2014 až 2018.

Hrubá mzda 816 €.

Uznesenie č. 39-18/7-2014

Berie na vedomie odstránenie nelegálnej skládky azbestovej krytiny pod Grajnárom obcou a odvoz na určenú skládku.

Uznesenie č. 40-18/7-2014

Berie na vedomie ukončenie nájomnej zmluvy 3-izbového bytu v novej bytovke a ukladá starostovi obce zabezpečiť nového nájomníka.

Uznesenie č. 41-18/7-2014

Berie na vedomie začatie prípravných prác na rekonštrukcii cesty III. triedy na Bindt investorom - Košickým samosprávnym krajom.

Uznesenie č. 42-18/7-2014

Berie na vedomie začatie rekonštrukcie NN siete a výstavbu trafostanice v oblasti Cechy a Štolvek investorom VSE Ke.

Uznesenie č. 43-18/7-2014

Berie na vedomie začatie obnovy označení a náterov na drevených autobusových zastávkach v obci.

Uznesenie č. 44-18/7-2014

Berie na vedomie opravu poruchy na vodovodnom systéme Cechy a Horný Hnilčík

Uznesenie č. 45-18/7-2014

Berie na vedomie začatie kosenia cintorínov a verejných priestranstiev v obci

Odstraňovanie azbestu zo striech

V súčasnosti je používanie azbestu v Európskej únii fakticky zakázané, no keďže v minulosti to bol jeden z najpoužívanejších izolačných a stavebných materiálov, ešte stále dochádza k tomu, že sme vystavení jeho účinkom.

Vyhňte sa neodbornej likvidácii azbestových materiálov, ohrozujete seba a svoje okolie. V žiadnom prípade neodporúčame odstraňovať materiály obsahujúce azbest svojpomocne. V prvom rade by ste vystavili seba a svoje okolie vážnemu zdravotnému riziku. Všetky druhy azbestu sú karcinogény I. triedy. V druhom rade by ste porušili viacero zákonov. Odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb možno vykonávať len na základe oprávnenia vydaného Úradom verejného zdravotníctva SR Bratislava.

Azbestová krytina (eternit) sa nesmie lámať ani trhať a musí byť odobratá vcelku. Krytina má byť stabilizovaná a následne zneškodnená odovzdaním oprávnenej osobe kategórie nebezpečný odpad (skládka Myslava – V.O.D.S. Eko, a.s. Košice, skládka TOS Žakovce). Ku kolaudácii stavby je potrebné doložiť doklady týkajúce sa nakladania s odpadmi obsahujúci azbest a stavebnými odpadmi vzniknutými zo stavby (doložiť sprievodný list nebezpečných odpadov, resp. faktúru za zneškodnenie odpadov).

Najhoršie pre obec je, keď azbestový materiál (hlavne eternit zo striech) vinou nezodpovedných stavebníkov skončí na niekde divokej skládke v našom katastrálnom území. V prípade zistenia takejto divokej skládky je obec zo zákona povinná ju zlikvidovať vyššie uvedeným spôsobom na svoje náklady, čiže z Vašich peňazí, ktorých výška sa pohybuje okolo dvoch tisíc eur.

*Ing. Augustiniová Katarína
Fabian Vladimír
Stavebný úrad Hnilčík*

Zabezpečenie starého banského diela

Obec Hnilčík požiadala Rudné bane š.p. Banská Bystrica o zabezpečenie starého banského diela štôľnu Viliam v Roztokách z dôvodu častého výtoku banskej vody zo štôľne na jedinu prístupovú komunikáciu do miestnej časti Roztoky. Výtok zo štôľne ohrozuje samotné teleso miestnej komuni-

kácie, ktoré bolo v roku 2011 opravené obcou s nákladom 35 000 € a okrem škody môže dlhodobejšie znemožniť občanom, chatárom a podnikateľom prístup k svojim nehnuteľnostiam. Týka sa to hlavne v prípade kalamitných situácií.

Naša žiadosť bola úspešná a v týchto dňoch Rudné bane

š. p. vykonávajú práce na zabezpečovacích prácach na zamedzenie výtoku banskej vody so štôľne Viliam a úprave jej portálu a okolia. Náklady na zabezpečovacie práce sú nákladom Rudných baní.

Dedičná štôľňa Viliam po nafárani Hrubej žily po cca 300 m (v okolí cintorína) zmenila smer zo severozápadu na juhovýchod a sledovala teleso Hrubej žily. Asi po 100 m od ústia štôľne Viliam je vyhlbená otvorená šachta Martin (pri dome

p. Antošovej), hlboká cca 80 m, ktorá potom spoločne štôľňou Viliam slúžila aj na odvádzanie banských vôd do Roztockého potoka.

Vladimír Fabian, starosta obce

Penzión**

Banská Klopáčka

Po 141 rokoch od výstavby **Banskej klopačky** píšeme novú jej históriu a obnovujeme hrdosť našich otcov. Jej pôvodný účel ako administratíva banského úradu, základná škola, obchod Jednoty sa mení na penzión s reštauráciou a malým wellness centrom.

Týmto vás pozývame do našich priestorov na príjemné posedenie pri káve a domácom koláčiku.

Otvorené: piatok, sobota a nedeľa od 12⁰⁰ do 22⁰⁰ hod.

Naše zariadenie so svojim nádherným okolím, oázou pokoja, žblnkotom potôčika, duchom histórie ponúka priestor pre rodinné oslavy, firemné večierky, svadby ale i smútočné posedenia.

Kontakt: 0911530825, 0948022277
banskaklopacka@gmail.com

POĎAKOVANIE

Športový klub Hnilčícki borsuci ďakujú rodine **Zuzany Gavlákovovej** zo Španielska za sponzorský finančný dar ktorý bude použitý na výrobu a osadenie propagačnej tabule – Banský skanzen na Hliníkoch. Taktiež patrí veľké poďakovanie i **Ferkovi Pavlíkovi** z Roztokov, ktorý vyrobil a osadil drevené sedenie pri štôľni Ľudmila a rodinám **Greiselovej, Poprockej a Kubičárovej**, ktoré prispeli svojou prácou, organizovaním a darovaním materiálov na osadenie lavičiek a smerových turistických tabúl na križovatke pod Hliniskom.

Mgr. Janka Poprocká

MOTOREST POD KRÍŽOM

Ponúkame priestor pre rodinné oslavy, smútočné posedenia firemné večierky, svadby a iné spoločenské udalosti.

Denné menu 3,30 €

10% zľava pre dôchodcov

tel.: 0903 38 06 05

Včera a dnes

V tejto rubrike Vám tentokrát prinášame pohľad z dolného Hnilčíka. Na fotografii zo 70-tych rokov minulého storočia môžete vidieť bývalý obchod. Dnes je to nevyužívaný objekt v súkromných rukách ponúkaný na prenájom ako obchodné priestory. Výraznou zmenou prešiel nielen samotný dom ale aj príroda okolo.

Milan Majerčák

Odpustové slávnosti

September je mesiacom odpustových slávností v našej dedinke, čo sú dni zasvätenie našich kostolov. Dňa 7. septembra 2014 sa konala odpustová slávnosť v kostole Narodenia Panny Márie na Jerohute.

Pred odpustovou slávnosťou sa zhromaždili ženy z farnosti dolnej časti Hnilčíka, ktoré sa postarali o skrášlenie a výzdobu nášho kostola. Pozvanie od nášho Pána farára Lubomíra Nemeša odslúžiť odpustovú svätú omšu prijal Vdp. Jaroslav Barta, v súčasnosti špirituál na Spišskej kapitule. Ako každý rok, tak aj tento k nám zavítali perníkari, ktorí nás potešili svojimi mäkkými perníkmi.

Dňa 14. Septembra 2014 sa bude konať aj odpustová slávnosť v kostole Povýšenia svätého kríža. O upratanie a skrášlenie kostola sa starajú farníci z okolia kostola. Pozvanie od nášho Pána farára Lubomíra Nemeša prijal Vdp. Jozef Kapina z Popradu.

Lenka Kačírová

Literárne okienko

Tá prvá je z katolíckeho časopisu „Priateľ dietok“ z roku 1947. V čísle 5 bola uverejnená báseň od významnej osobnosti našej histórie - F. Hadri-Drevenického.

Malá prosbička

*Dajže, Bože, môjmu ľudu
ľúbiť verne rodnú hrudu,
rodnú hrudu, na nej rieky,
lúky, lesy i domčeky,
vtáčika spev štebotavý,
úsmev detí večne hravý,
farby kvetov, biele mraky
i spev lesov mnohoraký.*

*Rozmnož, Bože, srdca vďaky,
k Tebe dviha ľud môj zraky,
srdce plné povďačnosti
za lásku a za milosti,
za krásy, ňou kraj náš hýri,
za dobro, čo v srdciach víri,
za šťastie, čo v Tebe máme,
keď k nám vravíš v tichom chráme.*

*Zapál, Bože, v srdciach našich
pokoj rokov a dni krajších,
daj, nech k hrude prirastieme,
v našich srdciach láska drieme.
Sväté sú nám otcov práva,
kto syn rodu, vďaky vzdáva
za najkrajšiu sveta zem.
Slovensko, ťa milujem.*

František Hadri-Drevenický

Tá druhá je od našej častej prispievateľky do obecného spravodaja. Cecília Fabinyová dlhé roky písala obecnú kroniku a napísala už mnoho skutočne krásnych básní. Jednu z nich si môžete vychutnať v nasledujúcich veršoch.

Krásna si dedinka rodisko moje

*Vencami modrých vrchov objatá,
oči mi prejdú po krásach tvojich hôr a lúk,
slzička šťastia sa utvorí,
keď počujem vtáčieho spevu zvuk.*

*Krásna si dedinka rodisko moje,
v zelenom rúchu odetá,
množstvom liečivých bylín posiatá,
krajšia tu chalupa ako palác
hoci by bol aj zo zlata.*

*Krásna si dedinka rodisko moje,
žblnkavý potôčik
tiahne sa celučkou dolinou,
môže byť aj sprievodcom
hnilčíckou dedinou.
Krásna si dedinka rodisko moje,*

*domčekov pribudlo aj bytovky nové,
zvonička s malým kostolíkom
čo slúžia pre duchovnú útechu
bindtianským farníkom.*

*Krásna si dedinka rodisko moje,
večerná hviezda keď vzplanie,
deň keď sa na nočný pokoj kloní,
prosme o Božie požehnanie
pre našu dedinku a žiť v pokoji.*

Cecília Fabinyová

Pripravil František Murgáč

Furmanské preteky v Nálepkove

Dňa 26.7.2014 sa v susednej obci Nálepkovo uskutočnil 3.ročník v súťažení ťažných koní. Preteky sa už stali tradíciou. Každoročne sa na podujatí stretne množstvo pretekárov z okolitých obcí a dedín, ktorí hrdlo predvádzajú umenie a šikovnosť furmanov. Tento rok sa na pretekoch stretlo 9 párov koní. Aj tohto roku pretekári predviedli perfektné výkony plné napínavých okamihov. Súťažilo sa v troch disciplínach: pretek s vozom, slalom s guľatinou a ťažký ťah. Medzi súťažiacimi bola aj jedna furmanka Miriama Smoradová z Nálepkova. Pretekov sa zúčastnil aj Maroš Klein ako pomocník furmanovi pánovi Petrenkovi z Vikartoviec. Minulého roku sa týchto pretekov zúčastnili aj Bohuš Klein s Jozefom Matúšom a ich kobyľkami.

Katarína Kleinová

Tábory SCM

Tak ako predchádzajúce roky aj tento rok sa v ubytovni Mraznica uskutočnilo viacero táborov. Letnú táborovú sezónu odštartovalo CVČ zo Spišskej Novej Vsi, ktorým sa tu zapáčilo a každoročne sa sem vracajú. Rekreačné stredisko Mraznica ďalej organizovalo tábor SURVIVE, ktorý bol zameraný hlavne na prežitie v prírode. Táboru sa zúčastnili nielen deti z blízkeho okolia, ale aj z celého Slovenska. Deti plnili rôzne úlohy a hrali zaujímavé hry, ktorými rozvíjali svoje schopnosti a utužovali vzťahy medzi sebou.

Evanjelické občianske združenie Útočisko každoročne organizuje slovensko-americký konverzačný tábor pre stredoškôľakov. Počas celého tábora študentov zdokonaľovalo v angličtine šesťnásť Američanov. Celý deň konverzovali v angličtine. Večer trávili na čajovni, kde mali živú kapelu, videoprojekciu a program zameraný na evanjelizáciu. Počas tábora natočili aj HAPPY video, ktoré nájdete na facebookovej stránke Ski Centrum Mraznica Hnilčík.

Všetci účastníci tábora sa oboznámili aj s našou miestnou banskou históriou a navštívili banskú štôľňu. Táborníkom sa u tu páčilo a veríme, že stredisko ešte niekedy navštívia.

Stanislava Kollárová

Pozvánka

SCM pozýva všetkých na „MRAZNICA CUP“.
13. septembra sa v rekreačnom stredisku uskutoční futbalový turnaj na multifunkčnom ihrisku s umelým trávnikom. K obedu Vám bude hrať country kapela „3-násť ciest“.

MRAZNICA CUP

13.9.2014

FUTBALOVÝ TURNAJ

KDE: Multifunkčné ihrisko v areáli rekreačného strediska Mraznica

KEDY: 13.9.2014, registrácia 8:00-8:30

PRIHLÁSENIE: najneskôr do 10.9.2014
emailom: scm3@scm.sk, tel. 0903 105 105

ŠTARTOVNÉ: 5,- Eur na hráča (guláš, pivo/kofola, cený)

SPRIEVODNÝ PROGRAM: Hry pre deti, guláš, zabava, súťaž: najlepší brankár, najlepší strelec

Viac informácií: www.mraznica.sk

Banská úzkorozchodná železnička Roztoky – Markušovce

Bola vybudovaná Rakúsko – uhorskou železopriemyselnou spoločnosťou medzi rokmi 1873 – 1874 na prevoz vyťaženej rudy z hnilčíckých Roztok na markušovskú stanicu košicko – bohumínskej železnice. Odtiaľ bola ruda (po vypažení v markušovskej pražiarni) dopravovaná do Česka na ďalšie spracovanie. Trať mala dĺžku 18 700 m, prevýšenie 282 m a maximálne stúpanie až 25 promile. Ponad potok a cestu v Hnilčíku bol vybudovaný viadukt s dreveným premostením. Rozchod koľají bol 750 mm a ako prvé lokomotívy sa na trati objavili v roku 1874 dve rušne od firmy Mödling/Sigl. s výrobnými číslami 25/1873 a 27/1873. Spolu s lokomotívami bolo na železničku dodaných aj 20 vozňov na rudu od tej istej firmy. V roku 1890 sa majiteľom železničky a závodu stala Hornosliezska úč. spoločnosť pre železničné potreby Friedenshütte v Katoviciach. Lokomotívy Mödling boli po 20 rokoch prevádzky zastarané a nevládali už utiahnuť toľko vozňov ako kedysi. Preto bola v roku 1895 dodaná na železničku nová, výkonnejšia lokomotíva od firmy Hagans s výrobným číslom 313/1895. Zvýšil sa aj počet vozňov. Okrem banských vozňov sa na trati objavili aj osobné a vozne na drevo (opleny a plošinové vozne). Už v roku 1900 bola na železničku kúpená ďalšia lokomotíva Hagans s výr. číslom 416/1900. Bola podobná ako prvá Hagans. Tieto dve nemecké lokomotívy boli na Slovensku veľkou vzácnosťou, podobné lokomotívy sa používali len na Tasmá-

dve lokomotívy Hagans, ktoré ako jediné vydržali na roztockej úzkokoľajke najdlhšie (okolo 60 rokov). V rokoch 1931-1935 je prevádzka na trati a v závode Roztoky zastavená pre krízu, ktorá znamenala koniec roztockého závodu. Trať sa demontovala v úseku Roztoky – kostol v Hnilčíku. Do roku 1936 dopravovali zväčša drevo zo skládky pri viadukte. Neskôr sa demontovala aj trať v úseku kostol – Šuferland (najvyššie položené miesto na trati). Ťažba rudy sa koncentrovala do revíru Grétna – Nová štôlna, kde sa vytvorila nová baňa. Lanovkou typu Pohlig (vybudovaná 1930) bola ruda dopravovaná z Novej štôlny na medzistanicu železničky Šaľárka (vybudovaná 1902). Odtiaľ bola ruda dopravovaná železničkou do Markušoviec. Pred druhou svetovou vojnou bol

*Južný pilier viaduktu pri kostole v Hnilčíku
(foto: Lukáš Patera)*

*Lokomotíva ČKD typu Cp 760/90 na trati nad
Markušovcami v roku 1959 (archív rodiny Dzimkovej)*

nii a v Nemecku a bolo ich vyrobených len niekoľko kusov. Počet vozňov na rudu dosiahol číslo 62, neskôr ich znížili na 58. Zato vozňov na drevo pribúdalo. Počas povojnovej krízy v rokoch 1922 až 1924 sa dokonca železničkou zvažalo len drevo. Z banskej železničky sa stala bansko-lesná úzkokoľajná železnička s nepravidelným prevozom ľudí. V roku 1902 sa na Roztokách postavila nová staničná budova s triedičkou- ľudovo nazývaná Štáción. V roku 1907 vyrobili ďalšiu lokomotívu, teraz od maďarskej firmy MÁVAG s výr. číslom 2004/1907. Lenže na roztockej železničke sa objavila až pred rokom 1914. Počas hospodárskej krízy bola odpredaná do Česka. Prevoz rudy a dreva tak zabezpečovali len

viadukt v Hnilčíku zničený a dĺžka trate sa uvádza 15 km. V roku 1949 bola od Železorudných baní dodaná na železničku dieselhydraulická lokomotíva HF 130C s výrobným číslom 4375/1948 vyrobená v Rakúsku. Tá sa na železničke dlho neohrliala, v tom istom roku putovala preč. V 1951 bola namiesto HF 130C dodaná nová posuvná dieselová lokomotíva BN 30 (MD 2 Š) s výr. číslom 12492/1950 vyrobená v Československu. V rokoch 1952/53 boli na roztockú úzkokoľajku dodané tri parné lokomotívy Orenstein und Koppel. Ani tie na železničke nepobudli dlho. Dve z nich boli čoskoro odpredané a tretia zostala na trati do roku 1955. V roku 1954 boli na železničku kúpené dve moderné a výkonné parné lokomotívy, ktoré poslali staré Hagans do šrotu. Prvá z nich bola od firmy ČKD typu Cp 760/90 a druhá Škoda 750 DP 150, nazývaná aj Kč-4. Tieto rušne zabezpečovali prevoz rudy a už v roku 1955 bola posledná lokomotíva Orenstein und Koppel odoslaná preč a nahradila ju druhá lokomotíva Škoda 750 DP 150, Kč-4. Tieto tri lokomotívy potom zabezpečovali prevoz rudy do roku 1964, kedy bola železnička Šuferland – Markušovce demontovaná a dve lokomotívy (ČKD a Kč-4) odoslané do Košíc. Osud druhej Kč-4 nepoznáme. Po železničke sa zachovalo takmer celé železničné teleso, ruiny pilierov viaduktu v Hnilčíku, zvyšky mostov, ruiny staníc a krásne skalné zárezy v údolí Hnilčíka.

Nabudúce: Banská lanovka v Roztokách

Lukáš Patera

Hnilčicke anály 2

Osady horného Hnilčika

Po založení stala sa dolnohníľčicka osada súčasťou feudálneho majetku Máriášiovcov z Markušoviec. Svedčí o tom aj druhá najstaršia zachovaná listina z roku 1328, vyhotovená M. Willermusom (Viliamom Drugethom), spišským grófom, ktorá uvádza ako majetok pánov z Markušoviec aj osadu Eisenbach medzi inými poddanými osadami (Magyar Országos Levéltár, E Collectone Bárdosiana, XC.)

Prvé zmienky v listine z roku 1315 o založení osady Malý Hnilec v roku 1290 však nie sú dôkazom, že v údolí Železného potoka a jeho bočných dolín už v tom čase a možno aj predtým nebývali ľudia. Existuje priveľa indícií (nepriamych dokladov), že tu

už dávno predtým žili uhliari, drevorubači, pastieri dobytky a najmä baníci, či aj hutníci. Vo viacerých listinách a záznamoch je zmienka o opustených baniach a dokonca hutách na spracovanie medených, možno aj železných rúd, ktorých ruiny nachádzali návštevníci tohto údolia. Svedčí o tom napríklad listina z roku 1412, popisujúca činnosť úradnej komisie, ustanovenej na reambuláciu hraníc medzi spornými územiaми

pánov z Markušoviec a mesta Nová Ves – Iglov. Komisia zložená zo vznešených ľudí, putuje po spornej chotárnej hranici, popisuje ju a obnovuje hraničné značky.

Predstavme si, ako sa to odohrávalo. Páni prichádzajú na koňoch. V ich oblečení sa odrážajú rozdiely medzi významom ich úradov a majetkov. Grófi, markušovskí zemepáni, vysoký cirkevný hodnostár, či richtár už vtedy mocnej a bohatej Levoče sa iste v tomto smere nemohli rovnať s „nominovanými“ richtármi malých sedliackych dedín, ktorí sami boli iba lepšími sedliakmi. Výpravu sprevádzajú ozbrojenci, veď idú po divokých lesoch, plných šeliem a iných nebezpečenstiev. Rovnako si so sebou berú sluhov a poddaných, vyzbrojených motykami a sekerami. Tí budú vykonávať namáhavé práce pri vytyčovaní medzníkov medzi spornými územiaми.

Výprava po prekročení kopca Altenberg (Starý vrch, jeden z vrcholov Trubačovca) zostúpila do doliny Eisenbachu (Železného potoka) v mieste dnešného Chotára, kde, ako sa uvádza v listine, „kedysi boli medené bane“. Listina podáva svedectvo aj o existencii osád v Kriegenseifene (Roztockom údolí) v Roztokách a Domkoch. V inej listine sa uvádza, že podobná komisia umiestňuje hraničné značky na hromadách starobylej vysokopecnej strusky, ktoré tu zostali po tavení medených rúd a ktorých pôvod už v tom čase nebol jasný.

No ešte predtým v chotári Novej Vsi (Iglova, Neudorfu), rozprestierajúceho sa od Hornádu po rieku Hnilec, ktorého súčasťou bol aj dnešný horný Hnilčík, vznikli viaceré osady. Cenné svedectvo o tom podáva listina novoveského richtára Jána Kuncha, napísaná v roku 1383. Richtár v nej píše, že „ja a moji dvanásť radní sme nechali napísať pre našich potomkov, kde ležia naše majere a pastviská a ich mená“. Tento chvályhodný a prezieravý čin nám, oným potomkom, umožňuje v duchu citovaného posolstva pomerne presne lokalizovať aj osady vnútri dnešného hnilčického katastra. Majerov bolo spolu 24. Za hnilčicke je možné označiť niekoľko z nich. Jedenástou uvádzanou bola osada, ležiaca nižšie pod prameňom Železného potoka, teda (pravdepodobne) v lokalite Cechy. Dvanástym majerom bol dnešný

Furmanec. V tomto mieste údolie pretínala stará obchodná cesta zo Spiša na Gemer (s dodnes nádherne zachovanými úsekmi kamennej dlažby v doline Knizajfy). Trinásty majer ležal nižšie po prúde Železného potoka pod Zimnou dolinou, asi v lokalite Gezwäng (Slobodáren). Sedemnásty v poradí bol majer, lokalizovaný na svahu vrchu Altenberg pri Železnom potoku, ktorý sa „tiahol hore celkom po Grétlu“. Ide asi o priestor medzi

dnešným Chotárom a bývalou školou. Vyskytovali sa v ňom mimo iného aj bane Putnok, Libória a Sypanec. Devätnástu osadu podľa Kunchovho zoznamu môžeme umiestniť do dnešných Roztok. Na okraji hnilčického katastra bol aj šestnásty majer v oblasti bývalej hájovne (horárne) v sedle Grétla a dvadsiaty druhý pri prameni bočného prítoku Markušovského potoka v lokalite Šafárka.

Aj keď išlo o viacmenej poľnohospodárske usadlosti, slúžiace na ustajňovacie extenzívne chované dobytky, ubytovanie pastierov stád a rodín išpánov (správcov-šafárov), dá sa predpokladať, že v ich susedstve vznikali aj budovy drobných baní a obytných chalúp baníkov, prípadne uhliarov.

No už v tých časoch všetci osadníci údolia vedeli, že ľudia tu žili dávno pred nimi. Denne sa totiž stretali s fenoménom, ktorý svedčil o tom, že baníctvo tu existovalo v dávnej hmlistej minulosti, možno už v ranom stredoveku, možno za čias bájných Keltov, možno že v bronzovej dobe... Týmto fenoménom boli najstaršie prejavy ľudskej práce v tunajších horách – povrchové banské dobývky pingy. Niektoré boli v tých časoch ešte činné, iné však boli už dávno opustené, zarastené vegetáciou.

Vážme si naše pingy, sú pramatkami neskorších slávnych hnilčických podzemných baní. S nimi sa spája prapočiatok hnilčického baníctva a prítomnosti človeka.

Marián Jančura

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Zablahoželali sme

Všetko najlepšie k Vášmu krásnemu sviatku, hlavne veľa úprimnej lásky, ktorá vždy príjemne na srdci zohreje, pevné zdravie pre Vás a všetkých Vašich blízkych, život plný naplnených snov a každý deň úsmev žiariaci na tvári.

K Vášmu nádhernému sviatku z úprimnej hĺbky srdca Vám prajeme všetko najlepšie. Nech deň za dňom Vaše srdce v láske rozkvitá opájané v šťastí s Vašimi najbližšími; nech radosť zo života Vaša duša nikdy nestratí a nech pevné zdravie Vaše telo nikdy neopustí.

Kupčák Emil
80 rokov

Kalafusová Eva
70 rokov

Ďurák Ján
70 rokov

Manželstvo uzavreli

Dňa 5. júla manželstvo uzavreli Veronika Kačírová a Martin Borovský a dňa 26. júla uzavreli manželstvo Barbora Murgáčová a Juraj Ondrejčík, Eva Kršková a Kamil Tomajko.

Splnil sa žití vášho dávny sen, buďte tak šťastní ako v tento deň. Keď vás už spojila života páska, nech vás vždy sprevádza viera, nádej, láska.

Veľa úprimnej lásky, veľa šťastia, veľa sily a odvahy, veľa pochopenia a schopnosti odpúšťať. To všetko vám obom zo srdca prajeme na vašej spoločnej ceste životom. Držte sa a ždy stojte jeden pri druhom!

Opustili nás

*Stíchlo navždy srdce zlaté,
zhasol na Vašich očiach svit,
ťažko sa nám bude tu bez Vás žiť...
Za všetku lásku a starostlivosť Vašu,
čo s vďakou dnes Vám môžeme dať...
Hršť krásnych kvetov na pozdrav
a potom už len spomínať.
Ako ticho žili, tak ticho odišli,
skromní vo svojich životoch,
veľkí vo svojej láske a добрôte.*

Miroslav Šajdák 10. 07. 1970 – † 13. 06. 2014
Bohdan Šiser 21. 06. 1945 – † 10. 08. 2014
Gustáv Klein 12. 05. 1929 – † 18. 08. 2014

Pripravila Dominika Novottová

OŠK Baník Hnilčik

Začal sa nový futbalový ročník 2014/2015. Pevne veríme, že naši futbalisti budú pokračovať v tom, ako skončili minulé sezónu. Minulý rok sme síce boli po jeseni na predposlednom mieste, ale vydarenou jarnou časťou, ktorú sme vyhrali sme sa celkovo vyšvihli až na štvrté miesto v konečnom poradí. V tomto ročníku naši chlapci zatiaľ odohrali 6 zápasov. Trikrát sme vyhrali, dva krát remizovali a raz sme prehrali. Nazbierali sme 11 bodov a držíme sa na treťom mieste, v tesnom kontakte na špicu tabuľky. V tabuľke strelcom máme v prvej desiatke hneď štyroch hráčov. Dopomohli nám k tomu hlavne vysoké víťazstvá s Richnavou (13:0) a Sp. Tomášovcami (8:0). Jozef Böttcher a Martin Fabián strelili doposiaľ po 5 gólov a sú spolu na priebežnom druhom mieste v tabuľke strelcov. Okrem toho že v tabuľke máme najviac strelených gólov, pochváliť sa musí aj obrana, ktorá zo všetkých klubov najmenej inkasovala. Pevne verím, že v nastolenom tempe budeme pokračovať a na konci jesennej časti budeme bilancovať s pozitívnymi ohlasmi. Veľká vďaka patrí Vám, fanúšikom, a hlavne obci Hnilčik – bez jej finančnej podpory by to nešlo. Ďakujeme!

Odohrané zápasy OŠK Baník Hnilčik v jesennej časti:

OŠK Baník Hnilčik - TJ Slovenský Raj Spišské Tomášovce 8:0

TJ Družstevník Letanovce - OŠK Baník Hnilčik 1:0

OŠK Baník Hnilčik - OŠK Rudňany (B) 1:1

OŠK Baník Hnilčik - FC Richnava 13:0

TJ Spartak Bystrany - OŠK Baník Hnilčik 2:3

OŠK Baník Hnilčik - FK 56 Iľasovce 1:1

Ďalší program:

14. 09. 2014 o 10:30 – OKŠ Sp. Hrušov – OŠK Baník Hnilčik

21. 09. 2014 o 15:00 – OŠK Baník Hnilčik – OŠK Slovinky

28. 09. 2014 o 15:00 – TJ Družst. Odorín – OŠK Baník Hnilčik

5. 10. 2014 o 14:30 – OŠK Baník Hnilčik – FC Richnava

12. 10. 2014 o 14:30 – TJ Slov. Raj Sp. Tom. – OŠK Ban. Hnilčik

19. 10. 2014 o 10:30 – OŠK Ban. Hnilčik – TJ Družst. Letanovce

26. 10. 2014 o 14:00 – OŠK Rudňany (B) – OŠK Baník Hnilčik

2. 11. 2014 o 13:30 – OŠK Baník Hnilčik – TJ Spartak Bystrany

9. 11. 2014 o 13:30 – FK 56 Iľasovce – OŠK Baník Hnilčik

poradie	mužstvo	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	bodý
1.	TJ Družstevník FO Letanovce	6	5	0	1	24:14	15
2.	TJ Družstevník ODORÍN	6	4	1	1	18:6	13
3.	OŠK Baník Hnilčik	6	3	2	1	26:5	11
4.	OKŠ Spišský Hrušov	6	3	1	2	14:9	10
5.	OŠK Slovinky	6	3	1	2	16:15	10
6.	Spartak Bystrany	6	3	0	3	19:15	9
7.	Rudňany „B“	6	2	2	2	8:9	8
8.	FK 56 Iľasovce	6	1	2	3	7:11	5
9.	FK Slov. Raj Sp. Tomášovce	6	1	1	4	9:21	4
10.	FC Richnava	6	0	0	6	7:43	0

František Murgáč

OBEČNÝ SPRAVODAJ – Informačný občasník obce Hnilčik
vydáva Obecný úrad Hnilčik v počte 250 výtlačkov

redakčná rada: František Murgáč, Milan Majerčák, Dominika Novottová

ďalší členovia: Katarína Kleinová, Lenka Kačírová, Stanislava Kollárová

grafická úprava, sadzba a tlač: ABC studio, Lucian Cmorej, Spišská Nová Ves

♦ ♦ ♦

Najbližšia uzávierka obecného spravodaja bude 5. decembra 2014.

Dovtedy môžete posilať svoje komentáre, nápady, prípady príspevky na e-mail: hnilcik.spravodaj@gmail.com